

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»
22 травня 2026 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073(477)

C91

Рекомендовано до друку рішенням

Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 26 червня 2026 року)

Рецензенти:

Коч С. В., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Гедікова Н. П., доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2026 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. пол. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026. 266 с.

22 травня 2026 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти, представники дипломатичної служби України. До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії, права та філософії.

© автори тез

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026

Суслікова Ніна	АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС: ПОДАТКИ ТА ЇХ РОЛЬ У ДЕРЖАВІ	142
Тарасенко Кристина	ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТИВ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ	146
Тимчаковська Анна	ОСОБЛИВОСТІ ФІКСАЦІЇ ДОКАЗІВ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДОКУМЕНТУВАННІ	149
Уцеховський Максим	СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ МОЛОДІ	153
Федорук Світлана	СТРАТЕГІЇ ЕМОЦІЙНОЇ ПОЛЯРИЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ДЕБАТАХ: ЛІНГВОПОЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИСКУРСУ ПОПУЛІЗМУ	156
Цимбал С	ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА: ПОХОДЖЕННЯ ТА ІСТОРІЯ ТЕРМІНУ	159
Чабаненко Аліна	КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНИХ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ	164
Шафаренко Андрій Проноза Інна	ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК МЕХАНІЗМ ВПЛИВУ НА ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН	168

НАПРЯМ 2

СУЧАСНІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Волков Максим	UKRAINE FACILITY ТА UKRAINE SUPPORT LOAN (2024–2027) ЯК МОДЕЛЬ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ	173
Наумкіна Світлана	ІНКЛЮЗИВНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ,	178

ІНКЛЮЗИВНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ, НЕРІВНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА ПЕРЕРОЗПОДІЛУ

Наумкіна Світлана Михайлівна,

доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри політичних наук і права,
Університет Ушинського, м. Одеса

Сучасний етап розвитку України характеризується одночасним впливом тривалих структурних проблем та нових кризових викликів, пов'язаних із повномасштабною війною. У цих умовах дедалі більшого значення набуває концепція інклюзивного економічного розвитку, яка передбачає не лише зростання макроекономічних показників, але й справедливий розподіл ресурсів, зменшення соціальної нерівності та забезпечення рівного доступу до можливостей. Інклюзивна модель розвитку розглядається як альтернатива екстрактивним економічним системам, у яких економічне зростання супроводжується концентрацією ресурсів у вузьких групах населення. Для України ця проблема є особливо актуальною через поєднання наслідків війни, демографічних втрат та регіональної нерівномірності розвитку.

Концепція інклюзивного розвитку ґрунтується на ідеї, що економічне зростання є сталим лише за умови широкого залучення населення до економічної активності та справедливого розподілу його результатів. Світовий банк визначає інклюзивне зростання як процес, який забезпечує розширення можливостей для всіх соціальних груп, незалежно від їхнього доходу, статі, місця проживання чи соціального статусу [1]. UNDP підкреслює, що інклюзивність є ключовою складовою людського розвитку, оскільки вона забезпечує доступ до освіти, медицини, зайнятості та соціального захисту [2]. У сучасній економічній теорії інклюзивний розвиток також пов'язується з теорією соціального капіталу; концепцією справедливого розподілу; підходами до зменшення структурної

нерівності. Важливо, що інклюзивна модель не заперечує економічне зростання, а передбачає його якісне переосмислення.

У той же час варто звернути увагу на соціально-економічну нерівність в Україні. Дійсно, Україна традиційно характеризується високим рівнем регіональної та соціальної нерівності. Війна значно загострила ці процеси, спричинивши зростання рівня бідності; нерівномірний доступ до послуг; посилення міграційних процесів; диспропорції між регіонами. Так, за оцінками Світового банку, рівень вразливості населення суттєво зріс після 2022 року, особливо серед внутрішньо переміщених осіб [3]. Найбільш вразливими групами залишаються: домогосподарства з дітьми; літні люди; внутрішньо переміщені особи; жителі прифронтових регіонів.

Держава поступово впроваджує політики, спрямовані на зменшення нерівності та розширення доступу до ресурсів. Ключові напрями – це, у першу чргу, соціальна підтримка ВПО; цифровізація соціальних послуг; реформа системи зайнятості (розвиток програм перекваліфікації; підтримка малого бізнесу тощо). UNDP наголошує, що інклюзивні політики є критично важливими для запобігання довгостроковим соціальним розривам [2].

Стисло розглянемо декілька важливих кейсів. *Кейс 1: Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб (ВПО)*

Після 2022 року Україна стикнулася з масштабною внутрішньою міграцією. Держава запровадила систему фінансової підтримки ВПО, включаючи щомісячні виплати; житлові програми; доступ до медичних і освітніх послуг та ін. Цей кейс демонструє перехід від ситуативної допомоги до системної соціальної політики, спрямованої на інтеграцію вразливих груп.

Кейс 2: Програма «єРобота» та підтримка малого бізнесу. Програма підтримки підприємництва «єРобота» стала одним із ключових інструментів інклюзивної економічної політики. Вона передбачає: гранти для започаткування бізнесу; підтримку релокованих підприємств; стимулювання зайнятості. За даними уряду, програма сприяла створенню тисяч нових робочих місць, що є важливим фактором економічної інклюзії.

Ринок праці України зазнав значних трансформацій унаслідок війни. Водночас саме цей сектор є ключовим для реалізації інклюзивної моделі розвитку. Основні тенденції: зростання дистанційної і активізація жіночої зайнятості; перекваліфікація працівників; інтеграція ВПО у нові ринки праці. ILO (International Labour Organization, українською – Міжнародна організація праці (МОП), а саме – спеціалізована установа United Nations, яка займається питаннями зайнятості, ринку праці, соціального захисту, трудових прав) підкреслює, що гнучкість ринку праці є важливою умовою інклюзивного відновлення економіки [4; 5].

Кейс 3: Освітня трансформація та перекваліфікація. Після 2022 року значно розширилися програми перекваліфікації населення, зокрема у сфері ІТ, цифрових професій та послуг. Держава та міжнародні партнери реалізують освітні ініціативи, спрямовані на адаптацію до нових умов ринку праці; зменшення структурного безробіття; підвищення мобільності робочої сили. Цей кейс демонструє, що інклюзивність напрямку пов'язана з розвитком людського капіталу [6].

В Україні існує значна регіональна диференціація економічного розвитку. Війна ще більше посилила цей дисбаланс. Основні проблеми: концентрація ресурсів у західних регіонах; руйнування промислових центрів; різний рівень доступу до інфраструктури. Політика регіонального вирівнювання стає ключовим елементом інклюзивної моделі розвитку та повоєнного відновлення, яке в Україні базується на принципі «build back better», що передбачає не лише відбудову, але й створення більш справедливої економічної системи. Так, світовий банк наголошує, що відновлення має бути не тільки інклюзивним за своєю природою, але і соціально орієнтованим та регіонально збалансованим [3], що означає перехід від моделі зростання до моделі розподіленого розвитку.

Отже, інклюзивна модель економічного розвитку є ключовим напрямом трансформації України в умовах війни та повоєнного відновлення. Вона передбачає поєднання економічної ефективності із соціальною справедливістю, зменшення нерівності та розширення доступу до можливостей. Український

досвід демонструє, що інклюзивність формується через взаємодію державної політики, міжнародної підтримки та громадянського суспільства. У довгостроковій перспективі саме інклюзивна модель може стати основою стійкого економічного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. World Bank Group. Inclusive Growth and Sustainable Finance Hub. Annual Report Financial Year 2023: July 2022 – June 2023 (English)
2. UNDP. *Human Development Report 2023/2024*. New York, 2024.
3. World Bank. *Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3)*. 2024.
4. Sudakov M., Lisohor L. *ILO. Ukraine Labour Market Review. State, trends, and prospects*. 2023.
5. OECD. More Effective Social Protection for Stronger Economic Growth. Main Findings from the 2024: Risks that Matter Survey. Report 2 July 2025/
6. European Commission. Report on implementation of the association agreement between Ukraine and the EU for 2023. 126 p.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

м. Одеса, 22 травня 2026 року

**Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ
тощо несуть автори.**